

ἑτέρων ἀντικαθίσταται Ἐξισώσεων, ἢ καὶ ἐκ δύο Ἐξισώσεων τὴν δύναμιν μιᾶς εὐρόντες ἀγνώστου, ἀμφω τὰς δυνάμεις καιρῶν ποιοῦμεν Ἐξισωσιν, ἢ τρίτον δυάδα Ἐξισώσεων προσθέντες, ἢ ἀφελόντες, τάχιστα εἰς πέρας τοῦ προκειμένου ἀν ἀφικοίμεθα. Διὰ παραδειγματικῶν ἀναπτυχθήσεται τὸ λεγόμενον.

§. 364. Καὶ α'. Εἰ δύο ἀγνώστοι ποσότητες τῷ προβλήματι ἔνεισι.

Δοθέντων τοῦ Κεφαλαίου, καὶ τῆς Διαφορᾶς δύο ἀριθμῶν, εὐρεθήτωσαν οἱ ἀριθμοί. Κληθήτωσαν δὲ, ἅτε ἀγνώστοι, ὁ μὲν μείζων χ , ὁ δ' ἐλάσσων ψ . Τὸ τούτων Κεφάλαιον δέδοται. "Ὅπερ ἔσω $= \alpha$. Ἀλλὰ καὶ ἡ τούτων Διαφορὰ, ἣτις $= \beta$ τεθήτω." Ἐκ τούτων σύγινανται δύο Ἐξισώσεις αἱ ἑξῆς. $\chi + \psi = \alpha$. Καὶ $\chi - \psi = \beta$, ὅς κατὰ τοὺς διαφοροὺς ἐπιλύσωμεν τρόπους.

1) Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῆς εὐρεθείσης τιμῆς καὶ δυνάμειος τῆς ἑτέρας τῶν ἀγνώστων ἐπὶ τῆς ἑτέρας Ἐξισώσεως. $\chi + \psi = \alpha$. $\chi = \alpha - \psi$. Τὸ τῷ χ ἴσα ἐπιτάμενον, ἦτοι τὸ $\alpha - \psi$ θῆς ἐπὶ τῆς ἑτέρας Ἐξισ. ἦτοι τῆς $\chi - \psi = \beta$, ἀντὶ τοῦ χ , ἣτις εἰς τὴν δε τραπεζίαν $\alpha - \psi - \psi = \beta$

$$\hline \text{ἢ } \alpha - 2\psi = \beta$$

$$\hline \alpha = \beta + 2\psi$$

$$\hline \alpha - \beta = 2\psi$$

$$\hline \frac{\alpha - \beta}{2} = \psi \text{ Ἐπειδὴ οὖν εὐ-}$$

ρηται τὸ ψ , ἔσται γνωστὸν καὶ τὸ χ . Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὴν α'. Ἐξισ. $\chi = \alpha - \psi$, ἀντικαταστήσας τοῦ

τοῦ ψ τὸ ἰσοδύναμον ἔξει $\chi = a - \left(\frac{a - \beta}{2} \right)$

$= \frac{2a - (a - \beta)}{2} = \frac{2a - a + \beta}{2}$

$= \frac{a + \beta}{2}$. Ὡς ὁ μείζων ἀριθμὸς $\chi =$

$\frac{a + \beta}{2}$, καὶ ὁ ἐλάσσων, ἢ $\psi = \frac{a - \beta}{2}$.

2) Ἐάν ἐξ ἑκατέρας Ἐξισίωσ. ἡ δύναμις καὶ τιμὴ τῆς αὐτῆς ποσότητος ζητῆται, καὶ ὡς καινὴ Ἐξίσωσις θεωρῆται. Καὶ οὗτός ἐστιν ὁ Φυσικώτατος τρόπος. Τῇ γὰρ δευτέρᾳ Ἐξισίωσει τῆνικαῦτα μία καὶ μόνη ἔγνωσις παρέσαι. Τοῦτ.

$\frac{\chi + \psi = a}{\chi = a - \psi}$ Καὶ $\frac{\chi - \psi = \beta}{\chi = \psi + \beta}$

Ὡς καὶ $\frac{a - \psi = \beta + \psi \quad (\S. 48. \delta'.)}{\underline{\hspace{10em}}}$

$a = \beta + \psi + \psi = \beta + 2\psi$

$\underline{a - \beta = 2\psi}$

$\underline{\underline{a - \beta = \psi}}$

ε

Ἴνα δὲ οὕτω καὶ τὸ χ εὔρωμεν, Ἐς αὖθις

$\frac{\chi + \psi = a}{\underline{\hspace{10em}}}$ Καὶ $\frac{\chi - \psi = \beta}{\underline{\hspace{10em}}}$

$\psi = a - \chi$

$\underline{\hspace{10em}} \psi = \beta - \chi$

$\underline{\hspace{10em}} \chi - \beta = +\psi$

Ἐνθεντοί

Ἐνθεντοί καὶ $a - \chi = \chi - \beta$ (δ. αὐτ.)

$$\frac{a = 2\chi - \beta}{}$$

$$\frac{a + \beta = 2\chi}{}$$

$$\frac{a + \beta = 2\chi}{2}$$

3) Διὰ τῆς προσθέσεως τῶν Ἐξισώσεων, πάνυ καλῶς ἐνταῦθα ἐγχωρούσης.

$$\chi + \psi = a$$

$$\chi - \psi = \beta$$

$$\frac{2\chi = a + \beta}{}$$

$$\chi = \frac{a + \beta}{2}$$

2

Εἰδὲ τὸ ψ εὐρεῖν βούλει, ἔσαι τοῦτο διὰ τῆς Ἀλγεβραϊκῆς Ἀφαιρέσεως.

$$\chi + \psi = a$$

$$\chi - \psi = \beta$$

$$\begin{array}{r} + \\ - \end{array}$$

$$\frac{2\psi = a - \beta}{}$$

$$\psi = \frac{a - \beta}{2}$$

ἐπὶ πάντων, ὁ μείζων ἀριθμὸς τὸ ἥμισυ κεφάλαιον ἔστι, καὶ ἡ ἡμισία διαφορᾶς, ὁ δ' ἐλάσσων. τὸ ἥμισυ κεφάλαιον πλὴν τῆς ἡμισείας διαφορᾶς.

Τὸ παράδειγμα ἐν ἀριθμοῖς. Ἐξω τὸ κεφάλαιον δύο ἀριθμῶν 24, ἡ τούτων Διαφορὰ = 6. Τίνες οἱ ἀριθμοὶ; Ἐταῦθα $\alpha = 24$. καὶ $\beta = 6$. Ἐνθεντοι $\chi = 24 + 6 = 30 = 15$. Καὶ

$$\psi = \frac{24 - 6}{2} = \frac{18}{2} = 9. \quad \text{Ὡς ἐ μείζων ἀ-}$$

ριθμὸς 15, ὁ δ' ἐλάττων 9.

§. 365. Ἐτέρον παράδ. Δύω τινῶν ἐν καλάθοις μήλα φερόντων, ὁ ἕτερος ἐρωτηθεὶς, πόσα ἄμφω φέροιεν, ἀπεκρίνατο. Ἐὰν ἐκ τῶν ἐμῶν 100 λαβῶν τοῖς τοῦ ἐταίρου μου ταῦτα προσθῆς, ἔξει ἐν τῷ ἑαυτοῦ καλάθῳ τρεῖς τοσαῦτα, ὅσα ἐν τῷ ἐμῷ. Ἐὰν δ' ἐκ τῶν ἐκείνου 100 τοῖς ἐμοῖς προσθῆς, ἔσονται ἴσα τὰ μήλα ἐν ἀμφοῖν τοῖς καλάθοις.

Λύσις. Ἐταῦθα πρόκεινται δύο ἀγνώστοι. Ὁθεν καὶ δύο Ἐξισώσεις, ἐνθα οὐδετέρα τῶν ἀγνώστων τῇ ἑτέρα διὰ πολλαπλασιασμοῦ συναπτέα εἶναι ὀφείλει. Ἐν τῷ α'. καλάθῳ ἔξω χ μήλα, ἐν δὲ τῷ β'. ψ . Ἐὰν ἀπὸ τοῦ α'. 100. λάβης, ὑπολείποντ' ἔτι $\chi - 100$. Τὰ δὲ τοῦ ἑτέρου, οἷς τὰ 100 προσέθεται, $\psi + 100$. Οὕτως οὖν ἐγένετο ταῦτα τρεῖς τοσαῦτα, κατὰ τὴν ὑπόθ. ὅσα τὰ τοῦ α'. Ἄρα $\psi + 100 = (\chi - 100) \cdot 3 = 3\chi - 300$. Ἡ α'. Ἐξίσωσις. Λύσις, ληφθέντων ἀπὸ τῶν ψ μῆλων 100, εἴεν ἂν λοιπὰ $\psi - 100$. Καὶ τῆνικαῦτα, ἡ τὸ Πρόβλημα βούλεται, ἴσα ἑκατέρων τὰ μήλα. Ὡς $\psi - 100 = \chi + 100$. Ἡ β'. Ἐξίσ. Αἱ δύο τοίνυν. Ἐξισώσεις, $\psi + 100 = 3\chi - 300$. Καὶ

Καὶ $\psi - 100 = \chi + 100$ ῥᾶσα διὰ τῆς Ἀ-
φαιρέσεως ἐπιλυθῆναι δύνανται. Οὕτω γὰρ τὸ ψ
τῶν Ἐξισώσεων ἐκπεσεῖται.

Ἦτοι $\psi + 100 = 3\chi - 300$

Καὶ $\psi - 100 = \chi + 100$

$\quad \quad \quad + \quad \quad \quad - \quad \quad \quad$ ἄφδλα

$\quad \quad \quad + 200 = 2\chi - 400. (\S. 49.)$

$600 + 400 = 600 = 2\chi$

$600 = 300 = \chi$

2

Ἀντικατάσῃσον ἤδη τοῦ χ ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν Ἐξισ.
τὸ εὔρεθὲν ἴσον, ἦτοι 300, καὶ ἔξεις ψ . Γενέσθω
τοῦτο ἐν τῇ β'. $\psi - 100 = \chi + 100.$

Ὅθεν $\psi - 100 = 300 + 100 = 400$

$\psi = 400 + 100 = 500$

Ὡς ἐν τῷ ἐτέρῳ καλᾶθω, τὰ χ μῆλα = 300.
ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ τὰ ψ = 500. Ἐὰν ἀπὸ τῶν 500
ἑκατὸν ἀφαιρεθῆ, καὶ τοῖς 500 προσεθῆ, ἔσαι
 $500 + 100 = 600 = 200 \cdot 3$. Ἐκατὸν
δ' ἀπὸ τῶν 500 ἀφαιρεθέντα, καὶ τοῖς 300 προσε-
θέντα, ποιήσουσι $300 + 100 = 400 =$ τοῖς
τοῦ ἐτέρου ὑπολειφθεῖσι 400.

§ 366 Τριῶν δ' ἀγνώστων τῇ πρώτοβαθμίῳ
ἐνυπαρχόντων Ἐξισώσι, εἴπερ ἐκ τοῦ Προβλήματος
τρεις Ἐξισώσεις συζαται, καὶ τοῦτο ἔχει πάντως, κα-
τὰ τὸν ὑποδειχθέντα τρόπον, ἐπιλυθῆναι. Ἰαν μὲντοι
δυσχερῶς τῶν πλειόνων ἐνεκα Ἐξισώσεων, ὅτε καὶ κίν-

ἄνωγος τοῦ ἀκριβοῦς ὑπολογισμοῦ ἀμαρτάνειν. Ἄλλ' ἐπιλυτέον καὶ κατὰ τοῦτο τὴν εὐχερεςέραν, ἵνα μὴ καὶ τῆς τοιαύτης ἄμοιροι ὦμεν.

§. 367. Εὐρεθῆτωσαν τρεῖς ἀριθμοὶ, οὕτως ἔχοντες, ὥστε τὸ κεφάλαιον τοῦ α'. καὶ β'. = α, τὸ κεφάλ. τοῦ α'. καὶ γ'. = β, τὸ κεφάλ. τοῦ β'. καὶ γ'. = γ εἶναι.

Λύσις. Ῥηθῆτωσαν οἱ ἀριθμοὶ, χ, ψ, καὶ ω. Ὡςτε κατὰ τὸ πρόβλημα $\chi + \psi = \alpha$. $\chi + \omega = \beta$. Καὶ $\psi + \omega = \gamma$. Τρεῖς ἄρα αἱ Ἐξισώσεις.

$$\chi + \psi = \alpha$$

$$\chi + \omega = \beta$$

$$\psi + \omega = \gamma. \text{ Πρὸ πάντων ἀφαιρε τὴν } \beta.$$

ἀπὸ τῆς α'.

$$\chi + \psi = \alpha$$

$$\chi + \omega = \beta \quad \text{ἀφαιρ.}$$

$$\psi - \omega = \alpha - \beta \quad (\S 49.)$$

πρόσθες ταύτη τὴν γ. $\psi + \omega = \gamma$

$$2\psi = \alpha + \gamma - \beta$$

Προέκυψεν οὖν οὕτως Ἐξίσωσις, μετὰ μιᾶς μό-
νου ἀγνώστου. Ὡςτε

$$2\psi = \alpha + \gamma - \beta$$

$$\psi = \frac{\alpha + \gamma - \beta}{2}$$

2

Καὶ τοῦ ἰσοδυνάμου ἀντὶ τοῦ ψ ἀντικαταστάσας ἐν τῇ α'. ἢ γ'. Ἐξισώσει, εὐρεθῆσεται χ, καὶ ω.

Καὶ

Ε.Υ.Δ. τῆς 1875. Π.Ι.Ι. ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Και ἡ μὲν α'. ἔσαι οὕτω

$$\frac{\chi + \alpha + \gamma - \beta}{2} = \alpha$$

$$2\chi + \alpha + \gamma - \beta = 2\alpha$$

$$2\chi = 2\alpha - \alpha - \gamma + \beta$$

$$\text{ἢ } 2\chi = \alpha - \gamma + \beta$$

$$\chi = \frac{\alpha - \gamma + \beta}{2}$$

Ἡ δὲ γ'.

$$\frac{\alpha + \gamma - \beta + \omega}{2} = \gamma$$

$$\alpha + \gamma - \beta + 2\omega = 2\gamma$$

$$2\omega = 2\gamma - \gamma - \alpha + \beta = \gamma - \alpha + \beta$$

$$\omega = \frac{\gamma - \alpha + \beta}{2}$$

Παράδ. ἐν ἀριθμοῖς. Ἐσω $\chi + \psi = 16$.
 $\chi + \omega = 24$. $\psi + \omega = 32$. Ὡς
 $\alpha = 16$. $\beta = 24$. $\gamma = 32$. Καὶ ἔσαι,
κατὰ τὰ ἀνακύψαντα ἰσοδύναμα τῶν ἀγνώστων,

Ὡς

Ε.Υ.Δ. της Κ.τ.Π.
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

$$\psi = \frac{16 + 32 - 24}{2} = \frac{24}{2} = 12$$

$$\chi = \frac{16 - 32 + 24}{2} = \frac{8}{2} = 4$$

$$\omega = \frac{32 - 16 + 24}{2} = \frac{40}{2} = 20$$

$$\text{"Εσιν ἄρα } \chi + \psi = 4 + 12 = 16$$

$$\chi + \omega = 4 + 20 = 24$$

$$\psi + \omega = 12 + 20 = 32. \quad \text{Καὶ τῶν}$$

μὲν τοῦ α'. βαθμοῦ Ἐξισώσεων ἄλεις.

Περὶ τῶν Ἐξισώσεων τοῦ β'.
βαθμοῦ.

§. 368. Τοῦ δὲ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ Τετραγωνικαὶ Ἐξισώσεις καλοῦνται, ἐν αἷς ἡ ὑπερτάτη δύναμις τῆς ἀγνώστου ἢ β'. τυγχάνει. Ὡς

$$\chi^2 = 3\alpha + \beta. \quad \text{ἢ } 3\chi^2 - \gamma = 3\alpha\beta + \frac{\delta}{2}. \quad \text{ἢ } \chi^2 - \pi\chi = 3\pi\rho - \frac{3}{2}\delta. \quad \text{ἢ}$$

$$3\chi^2 - 3\pi\chi + \rho\chi = 2\gamma\chi + \delta.$$

§. 369. Προῦργου δὲ κἀνταύταις, κατὰ τὰς τοῦ προβλήματος ὑποθέσεις, τὴν Ἐξίσωσιν συγκροτεῖν, τοὺς ὅρους, τοὺς τὴν ἀγνώστου περιέχοντας, ἀγοντας ἐπὶ εἰς τὴν Προσθέσει, ἢ Ἀφαιρέσει, ἢ μᾶλλον, τῇ τῶν σημείων τροπῇ. Ὡς, εἰ αὕτη πρό-

κεῖται